

TOS profiel in de tijd (5-18)

Van kleuter tot volwassene met een TOS: talige, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling

Chiara Fasotti, Michelle Bak, Marije Boonstra, Annette Scheper, Britt Hakvoort, Meike de Beer, Wendy Boelhouwer, Maike de Jong, Marjolein Kingma, Nienke Lam-de Waal, Afke Posthuma, Meike van Genugten, Michel Pellen, Charlotte Cohen & Constance Vissers

Achtergrond

Kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) hebben naast taalproblemen vaak ook andere cognitieve problemen en een verhoogd risico op sociaal-emotionele problemen. Deze problemen veranderen in aard en ernst gedurende de levensloop en worden ook beïnvloed door de omgeving. Het project 'TOS profiel in de tijd' brengt de samenhang tussen deze factoren en moeilijkheden die kinderen ervaren per leeftijdsfase in beeld.

Doel

Het doel van dit project is om inzicht te krijgen in het samenspel tussen taal, executieve functies, sociale cognitie en sociaal-emotioneel functioneren en de ontwikkeling binnen deze domeinen bij kinderen met een TOS. Kennis over welke problemen op belangrijke transitiepunten in de ontwikkeling van kinderen met een TOS een belangrijke rol spelen kan bijdragen aan maatwerk in diagnostiek, behandeling en onderwijs.

Methode

- Er is een literatuuronderzoek uitgevoerd waarin bestaande bevindingen over de ontwikkeling van kinderen en jongeren met een TOS in kaart zijn gebracht.
- Er zal een cross-sectionele studie worden gedaan naar kenmerken van kinderen, adolescenten en jongvolwassenen met een TOS in 6 leeftijdsgroepen.
- Verschillende aspecten van taal, cognitie en sociaal-emotioneel functioneren worden gemeten.
- We onderzoeken hoe kinderen en adolescenten met een TOS functioneren binnen deze domeinen op verschillende leeftijden en op verschillende transitiepunten in de ontwikkeling. Ook wordt de samenhang tussen de verschillende ontwikkeldomeinen en de rol van omgevingsfactoren onderzocht.

Deelnemers

Basisschool: Kleutergroep (4-6 jaar), groep 3-4 (6-8 jaar), groep 5-8 (9-12 jaar)

Middelbare school: adolescenten 12-14 jaar en 15-17 jaar

Jongvolwassenen (18-23 jaar)

Per leeftijdsgroep worden **30** deelnemers met een TOS geworven.

Materialen

Testen die IQ, executieve functies/werkgeheugen, aandacht, taal en sociale cognitie meten

Vragenlijsten over sociaal-emotioneel functioneren voor deelnemers en/of hun ouders

Resultaten literatuuronderzoek

Ernstige fonologische problemen, beperkte woordenschat en problemen met het aanleren van grammatica en receptieve taalproblemen
Werkgeheugenstoornissen en executieve stoornissen (inhibitie en cognitieve flexibiliteit)
Beperkt begrip van eerste orde false belief en moeite met het herkennen en begrijpen van emoties
Problemen met het aangaan van sociale contacten, gedragsproblemen

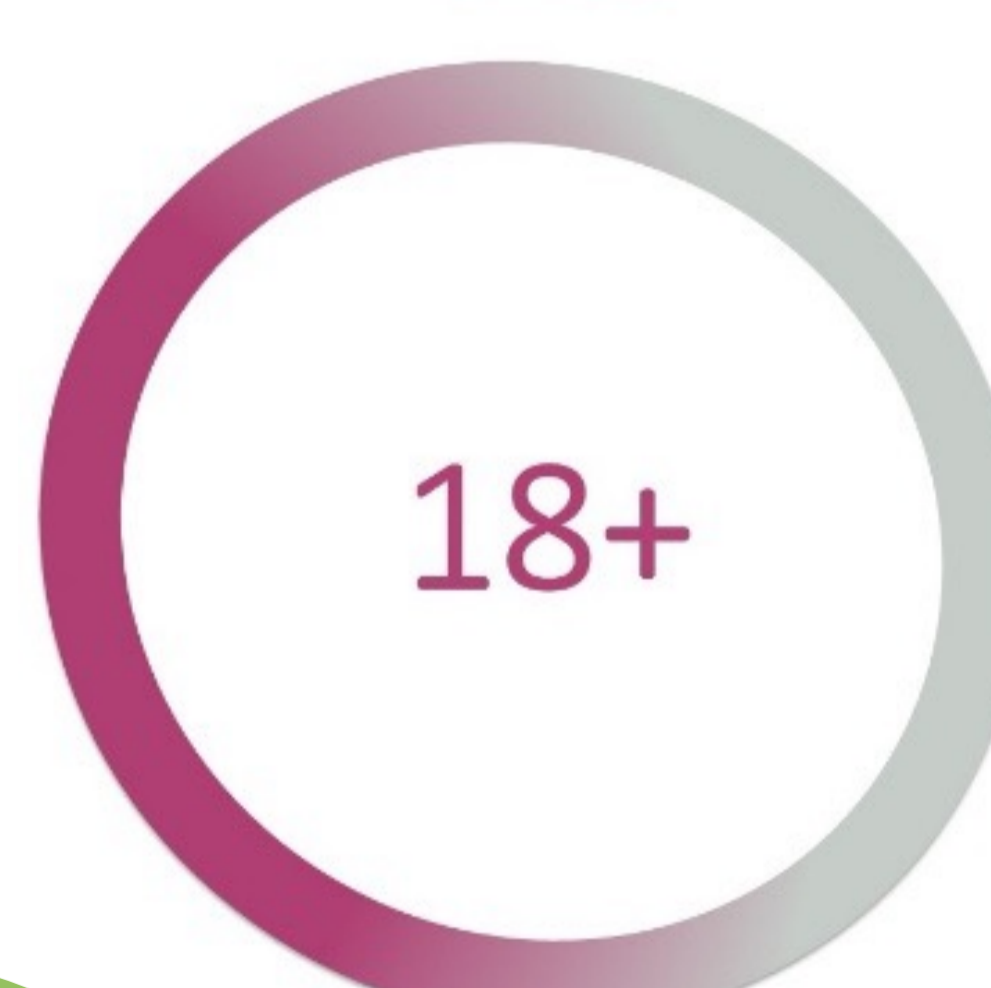
Problemen met leren lezen en schrijven, begrip van complexe taal en de ontwikkeling van narratieve vaardigheden en woordenschat
Executieve problemen en aandachtsproblemen
Beperkt begrip van tweede orde false belief en moeite met het herkennen van emoties
Minder prosociaal gedrag en problemen in relaties met leeftijdsgenoten

Aanhoudende leesproblemen, beperkte narratieve vaardigheden en morfosyntax
Aandachtsproblemen treden op de voorgrond, executieve problemen blijven aanwezig
Toename van psychiatrische problemen en sociale problemen, afname van gedragsproblemen

Aanhoudende receptieve en productieve taalproblemen en beperkte groei van de woordenschat
Communicatieproblemen zijn hier een gevolg van
Executieve problemen in het dagelijks leven worden gerapporteerd door ouders en adolescenten zelf
Sociale problemen worden versterkt door toename in verbale communicatie in sociale interacties
Risico op psychiatrische problemen, meer agressief gedrag, pesten en minder zelfvertrouwen dan leeftijdsgenoten

Structurele problemen op het gebied van taal, lezen en schrijven bij een groot deel van de volwassenen
Beperkingen in het kortetermijngeheugen en de fonologische verwerking
Grotere kans op ongeschoold werk
Minder vriendschappen en relaties en een verhoogd risico op psychiatrische problemen

